

Krzysztof Markowski

W literaturze poświęconej zagadnieniom kredytowania niejednokrotnie wskazuje się na asymetrię informacji między kredytobiorcami a kredytodawcami jako jedną z przyczyn niepowodzeń w procesie kredytowania, powodującą nieefektywną alokację kredytu. Rzecz wydawałoby się paradoksalna, ale to kredytobiorca najczęściej ma przewagę informacyjną nad instytucją kredytującą; przy udzielaniu kredytu podstawą analizy i oceny zdolności kredytowej są bowiem dane przekazane przez klienta. W przypadku braku właściwych instytucji tworzących infrastrukturę rynku wymiany informacji kredytodawca nie ma możliwości pełnej weryfikacji uzyskanych informacji, ich oceny na tle szerszych danych opisujących sytuację i tendencje na danym rynku.

Konsekwencją takiej sytuacji mogą być błędne decyzje kredytowe, większe ryzyko powstania strat czy ryzyko nieadekwatnej wyceny kredytu (zawyżenia ceny dla dobrych kredytobiorców i zaniżenia dla złych).

Od wielu lat w sektorze bankowym podejmowane są działania zmierzające do ograniczenia tej asymetrii informacji. Warto w tym miejscu wspomnieć wiele inicjatyw Związku Banków Polskich mających na celu budowę infrastruktury rynku informacji – od prowadzenia przez ZBP scentralizowanych baz danych (takich jak np. kartoteka klientów niesolidnych, baza dokumentów zastrzeżonych MIG-DZ), poprzez inicjowanie i wspieranie powstania instytucji publicznych gromadzących informacje (np. rejestr zastawów), po bezpośrednie zaangażowanie w powołanie firm specjalizujących się w wymianie informacji (np. działające od kilku lat Biuro Informacji Kredytowej czy tworzone obecnie Biuro Informacji Gospodarczej).

Biuro Informacji Kredytowej SA zostało utworzone pod koniec 1997 r. Zgodnie z art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe: „Banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucje do zbierania i udostępniania bankom oraz innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów informacji o wierzytelnościach oraz obrotach i stanach rachunków bankowych w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń”. Akcjonariuszami BIK SA jest 13 banków i Związek Banków Polskich. Podstawowym celem BIK było zbudowanie kompleksowej bazy danych, zawierającej informacje o zobowiązaniach kredytowych klientów banków, oraz udostępnianie bankom tej informacji przede wszystkim w postaci raportów kredytowych. Informacje przekazywane przez BIK są dla banków pomocą przy ocenie zdolności kredytowej klientów. Decyzję o przyznaniu kredytu lub odmowie przyznania podejmuje oczywiście bank.

Pierwszą bazą danych zbudowaną w BIK była baza danych o zobowiązaniach kredytowych klientów indywidualnych. Zawiera ona dzisiaj informacje na temat historii kredytowej przeszło 10,4 mln osób; liczba rekordów rachunków kredytowych wynosi prawie 13 mln. Produkcyjne uruchomienie tej bazy i sprzedaż pierwszych raportów kredytowych nastąpiły w lutym 2001 r. Do lipca 2003 r. banki i SKOK-i zakupiły prawie 6,0 mln raportów kredytowych. W ciągu pierwszych siedmiu miesięcy bieżącego roku BIK sprzedał 2,4 mln raportów. Obserwujemy rosnące zainteresowanie raportami kredytowymi ze strony banków. Średnia dzienna sprzedaż wynosi obecnie około 17.000 (tj. prawie 50% więcej niż rok temu). W lipcu zanotowaliśmy rekord dziennej sprzedaży – 23.930 raportów.

Raport kredytowy – podstawowy produkt BIK – zawiera wszechstronną informację na temat historii zobowiązań kredytowych klienta oraz jego bieżącej aktywności przy staraniu się o uzyskanie kredytu. Oprócz bazy danych odzwierciedlającej już istniejące zadłużenie BIK gromadzi bowiem dane pochodzące z zapytań banków i SKOK-ów.

Analizy, które prowadzimy, pokazują, że system wymiany informacji oferowany przez BIK pozwala uczestniczącym w nim bankom i SKOK-om ograniczyć ryzyko kredytowe. Przynosi tym samym nie tylko wymierne korzyści finansowe, ale umożliwia również lepsze dostosowanie polityki cenowej i oferty kredytowej do sytuacji konkretnego klienta.

BIK zgodnie z planami rozwojowymi zamierza rozszerzyć ofertę produktów i usług oferowanych bankom i SKOK-om. Przede wszystkim – na podstawie zgromadzonych zasobów informacji – chcemy zaoferować nowe produkty, takie jak: scoring, monitoring klienta czy analizy i raporty marketingowe. Scoring biura kredytowego, tj. punktowa ocena wiarygodności kredytowej klienta indywidualnego, będzie naszym zdaniem bardzo dobrym uzupełnieniem aplikacyjnych systemów scoringowych stosowanych już w bankach. Będziemy oferowali także monitoring klienta banku, zawierający informacje o każdorazowej zmianie sytuacji klienta banku mogącej mieć wpływ na jego zdolność kredytową. Ten rodzaj monitoringu jest szczególnie istotny przy kredytowaniu długookresowym (np. kredyty hipoteczne).

Zamierzamy również rozszerzyć zakres gromadzonej w BIK informacji na podmioty gospodarcze – małe i średnie firmy – oraz aktywnie uczestniczymy w organizacji Biura Informacji Gospodarczej.